

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองคู่บ้านคู่เมืองมานับร่วม 200 ปี เป็นศูนย์กลางของการบริหารราชการ เป็นที่ตั้งของคณะรัฐบาลและหน่วยราชการต่าง ๆ มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากคิดเป็น 1 ใน 9 ของประชากรทั้งประเทศ¹ จึงเป็นที่รวมของความเจริญทั้งด้านวัฒนธรรมและวัตถุธรรม ดังนั้น กรุงเทพมหานครมีความสำคัญมากเพียงใดย่อมเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วซึ่งจะไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้อีก

สำหรับบทนี้จะได้พิจารณาถึงสภาพความเป็นมาในประวัติศาสตร์ ซึ่งจะกล่าวโดยสังเขปเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพมหานครก็คือความเป็นมาของชาติ ซึ่งมีมากมายยากที่จะกล่าวถึงได้ทั้งหมด นอกจากสภาพความเป็นมาในอดีตแล้ว ยังจะได้พิจารณาถึงสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ตลอดจนการปกครองและการเมือง เพื่อประกอบเป็นพื้นฐานของการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต่อไป

ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร

ตามประวัติศาสตร์ของชาติไทยหากจะมีการแบ่งออกเป็นยุคแล้ว ก็อาจที่จะแบ่งออกได้เป็น 3 ยุคด้วยกันคือ

ยุคที่ 1 กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1790 ถึง พ.ศ. 1893

ยุคที่ 2 กรุงศรีอยุธยา (กรุงเก่า) เป็นราชธานีตั้งแต่ พ.ศ. 1893 ถึง พ.ศ. 2310

ยุคที่ 3 กรุงเทพมหานครเป็นพระนครหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. 2325 จนถึงปัจจุบัน²

¹ กรุงเทพมหานคร, เอกสารเผยแพร่กิจการของกรุงเทพมหานคร 2526

(กรุงเทพมหานคร : ชูติมาการพิมพ์, 2526), หน้า 3.

² วิทยุ อังคณาภิรักษ์ และคณะ, กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2516), หน้า 1.

กรุงเทพมหานคร หรือที่เรียกกันติดปากว่า "บางกอก" นี้มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้า และกล่าวไว้ในหนังสือศิลปะในบางกอกว่า เป็นชุมชนที่มีความสำคัญมาแต่โบราณกาลก่อนกรุงศรีอยุธยา ดังปรากฏหลักฐานว่าพระพุทธรูปสมัยอู่ทองขนาดใหญ่ในวัดแถว เขตราชบุรีบูรณะอาทิวัดประเสริฐสุทธาวาส วัดแจ้งร้อน วัดบางน้ำผึ้ง วัดบางน้ำชน ส่วนตัวเมืองเหนือขึ้นมา ก็พบศิลปะเก่าแก่ สมัยอยุธยาตอนต้นที่วัดแก้ว วัดตะพาน วัดจันทาผ้าขาว วัดเพรงคลองบางพรหม วัดบางแวก ซึ่งวัดเหล่านี้ล้วนมีอายุมาก่อนสมเด็จพระไชยราชาธิราชทรงขุดคลองลัดบางกอกทั้งสิ้น¹ ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้น การขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยาโดยผ่าตำบลบางกอก ออกเป็นสองซีกได้กระทำในรัชสมัยของสมเด็จพระไชยราชาธิราช (พ.ศ.2077-2098) ในยุคที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยามีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นทางคมนาคมระหว่างกรุงศรีอยุธยากับโลกภายนอก แต่ในช่วงใกล้ปากอ่าวติดกับทะเลนั้น แม่น้ำเจ้าพระยามีร่องคดเคี้ยวอยู่หลายตอน ทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการเดินเรือ จึงโปรดเกล้าให้มีการขุดคลองดังกล่าวขึ้น เมื่อขุดคลองลัดตำบลบางกอกแล้ว ในเวลาต่อมาตำบลนี้มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์มากขึ้นจนได้ตั้งเป็นเมืองด่าน ปรากฏหลักฐานเป็นครั้งแรกในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ.2091-2111) ว่าชื่อเมืองธนบุรีศรีมหาสมุทร แต่ชาวต่างประเทศได้เรียกเมืองนี้ว่าบางกอกมาจนถึงปัจจุบัน²

ความสำคัญของ เมืองธนบุรีหรือบางกอกได้ทวีขึ้นจนถึงยุคสำคัญคือในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เจ้าพระยาวิไชยเณทร์ ได้กราบบังคมทูลขอให้สร้างป้อมขึ้นที่บางกอกไว้ทั้งสองฝั่งแม่น้ำแล้วทำสายโข่ใหญ่ขึงขวางกลางน้ำ ทั้งนี้เพื่อป้องกันศัตรูที่จะมาทางทะเล สมเด็จพระนารายณ์ทรงเห็นชอบ โปรดให้สร้างเป็นป้อมอิฐสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ และในเวลาต่อมา ก็ได้มีการก่อสร้างและบูรณะป้อมที่บางกอกนั้นให้แข็งแรงขึ้น เสร็จเรียบร้อยเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2231 มีลักษณะเป็นป้อมหัวแฉกขนาดใหญ่มั่นคง เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเสด็จสวรรคตและสมเด็จพระเพทราชา เสด็จขึ้นครองราชสมบัติแทน ได้โปรดให้รื้อป้อมดังกล่าว ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันออกลง เนื่องจากทรงเห็นว่ามิมีขนาดใหญ่โต เกินกำลังที่ทหารไทยในขณะนั้น จะรักษาไว้ได้ คงเหลือแต่ป้อมฝั่งตะวันตกที่เรียกกันว่า ป้อมวิไชยเณทร์ จนกระทั่งถึงสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงกอบกู้อิสรภาพสำเร็จ โปรดให้ขนานนามป้อมนี้เสียใหม่ว่า ป้อมวิไชยประสิทธิ์

¹ สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, กรุงเทพมหานคร 2527 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็ม ไอ ซี ครีเอชั่น จำกัด, 2527), หน้า 20.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

เมื่อสิ้นกรุงศรีอยุธยา ใน พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมีพระราชดำริว่า กรุงศรีอยุธยาเสียหายหนัก ยากที่จะปฏิสังขรณ์ให้กลับคืนดีได้ เมืองธนบุรีเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญ ใกล้ทะเล มีป้อมปราการเป็นชัยภูมิ ประกอบด้วยเป็นเมืองเล็กพอเหมาะแก่กำลังไพร่และราษฎรในขณะนั้นจึงให้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ เมืองธนบุรี

ครั้นถึง พ.ศ. 2325 เกิดจลาจลยุศกเข็ญขึ้นในกรุงธนบุรี เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ต้องรีบกลับจากราชการสงครามมาปราบจลาจล และรับอัญเชิญเสด็จปราบดาภิเษกขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325 เป็นปฐมบรมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี และได้รับการถวายพระนามในภายหลังว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระราชกรณียกิจแรกที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงบำเพ็ญคือการสร้างพระนคร เพราะมีพระราชดำริว่ากรุงธนบุรีมีกำแพงเมืองอยู่สองฝากแม่น้ำ มีลักษณะเป็นเมืองอกแตก เป็นชัยภูมิที่ไม่มั่นคงในการต่อสู้กับข้าศึก และฝั่งตะวันตกนั้นแม้จะเป็นที่ดอนแต่ก็เป็นที่ท้องค้ำน้ำเซาะทรุดพังอยู่เสมอ พระราชวังก็ตั้งอยู่ระหว่างวัดคือวัดแจ้งกับวัดท้ายตลาด ยากแก่การขยายพระนครออกไป ส่วนฝั่งตะวันออกแม้จะเป็นที่ลุ่มแต่ก็มีลักษณะเป็นแหลมมีลำน้ำเป็นขอบเขตอยู่กว่าครึ่งสามารถป้องกันข้าศึกศัตรูได้ง่ายกว่า และที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่นอกกำแพงพระนคร ซึ่งเป็นทะเลตม ใช้เป็นที่ทำนาปลูกข้าวเลี้ยงพลเมืองนั้น ก็ยังทำให้กองทัพข้าศึกที่จะมาตีพระนครเคลื่อนที่เข้ามาได้ยากลำบาก จึงโปรดให้พระยารัตนาธิเบศร์กับพระยาวิจิตรนาวิ เป็นแม่กองคุมช่างและไพร่สร้างพระนครและพระราชนิเวศน์มณฑลใหม่ให้มีลักษณะคล้ายกรุงศรีอยุธยา โดยประกอบพิธียกเสาหลักเมืองในวันอาทิตย์ที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2325 ฤกษ์เวลา 06.54 นาฬิกา การสร้างพระนคร พระบรมมหาราชวัง และพระราชวังบวร ใช้เวลาสามปีจึงเสร็จบริบูรณ์ โปรดให้ตั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบโบราณราชประเพณี มีการทำบุญฉลองพระนครเป็นเวลาสามวัน เมื่อ พ.ศ. 2328 จากนั้นจึงพระราชทานนามพระนครใหม่ให้ตรงกับนามพระพุทธมหายานปริณายก ดังมีนามเต็มที่ได้แก้ไขในรัชกาลที่สามและรัชกาลที่สี่แล้วดังนี้ "กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศมหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์" หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า "กรุงเทพมหานคร" กรุงเทพมหานครจึงได้เป็นราชธานีของไทยนับแต่นั้นมา¹

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20-23.

สภาพภูมิศาสตร์

กรุงเทพมหานครมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีส่วนสูงต่ำผิดกันเล็กน้อย โดยเฉลี่ย ความสูงได้ประมาณ 2.31 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉพาะลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางไม่เกิน 1.50 เมตร บริเวณดังกล่าวทั้งหมดนี้เรียกว่า บริเวณที่ราบลุ่มน้ำตอนล่าง หรือบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำ เกิดจากการทับถมของตะกอนที่หนา ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำมีเป็นดินเหนียวปนทรายเล็กน้อย กักเก็บน้ำได้อย่างดี เมื่อน้ำแข็งซึ่งเหมาะแก่การปลูกข้าวแบบนาลุ่ม จึงเป็นแหล่งปลูกข้าวที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ เป็นศูนย์กลางการค้า และ เศรษฐกิจ เป็นแหล่งที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด¹

แต่เดิมกรุงเทพมหานครประกอบไปด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองต่าง ๆ มากมาย ประดุจเส้นโลหิตของร่างกาย เนื่องจากในอดีตยังไม่มีถนนจึงใช้ลำคลองเป็นเส้นทางคมนาคมและต้องชักน้ำเข้าไปใช้ในการเพาะปลูก จึงเคยได้รับสมญานามว่าเป็นเวนิสตะวันออก แต่ปัจจุบันได้มีการถมคูคลองต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นที่ก่อสร้างถนน และอาคารบ้านช่องต่าง ๆ จนกระทั่งต้องมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2510 ให้มีการกำหนดรายชื่อคลองสำคัญที่จะต้องอนุรักษ์ไว้

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ทั้งหมด 1,568,737 ตารางกิโลเมตร ใหญ่กว่าสิงคโปร์ ซึ่งมีเนื้อที่เพียง 660 ตารางกิโลเมตร² จึงจัดเป็นเมืองใหญ่ที่สุดเมืองหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้³ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้⁴

ทิศเหนือ	ติดต่อจังหวัดนนทบุรี และ ปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อจังหวัดสมุทรปราการและอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก	ติดต่อจังหวัดสมุทรสาคร

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1-2.

² 14 พ.ย.28 เล็ก...ผู้ว่าฯ กทม., สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 17 พฤศจิกายน 2528, หน้า 23.

³ กรุงเทพมหานคร, เอกสารเผยแพร่กิจการของกรุงเทพมหานคร 2526, หน้า 3.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

ประชากร

กรุงเทพมหานครในปัจจุบันมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,250,571 คน แยกเป็นชาย 2,652,800 คน และหญิง 2,597,771 คน¹ ความหนาแน่นของประชากร 3,198 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร² หากดูจากจำนวนประชากรแล้วจะเห็นว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่อันดับที่ 19 ของโลก เมืองที่มีประชาชนมากที่สุดคือเซี่ยงไฮ้ มีประชากรถึง 11 ล้านคน (ตัวเลขจาก World Almanac 1984)

ความหนาแน่นของจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครที่เพิ่มขึ้นนี้ ซึ่งเปรียบเทียบในปี พ.ศ.2517 มีประชากรหนาแน่น 2,632 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ได้สะท้อนถึงการขยายตัวของเมืองในเขตชานเมืองและเขตต่อเมืองอย่างมาก การขยายตัวของกรุงเทพมหานครอย่างรวดเร็วดังกล่าวส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชากร ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลทะเบียนราษฎรในความหมายอย่างหยาบ ๆ แล้ว จะพบว่าอัตราการย้ายเข้าเฉลี่ยต่อปีในระหว่าง พ.ศ.2517-2524 มีถึงร้อยละ 9.27 ในขณะที่อัตราการย้ายออกมีร้อยละ 8.71 โดยเฉลี่ยต่อปี เมื่อรวมกับการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติด้วยแล้ว ประชากรในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.62 ต่อปี³

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติของกรุงเทพมหานครจึงเป็นส่วนสำคัญของทั้งประเทศ ผลิตภัณฑ์ได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยถึงร้อยละ 10 ในระหว่าง พ.ศ.2518-2522 โดยใน พ.ศ.2522 มีมูลค่าถึง 78,103 ล้านบาท

¹ที่มา : แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

²สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, อ่างแก้ว, หน้า 23.

³สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, กรุงเทพมหานคร 2527, หน้า 11.

ในขณะที่เดียวกันรายได้ประชาชาติต่อคนในมูลค่าแท้จริงก็สูงกว่าถึง 2 เท่าของรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ กล่าวคือสูงเป็น 2.4 เท่าใน พ.ศ.2518 และ 2.6 เท่าใน พ.ศ.2522 ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อคนใน พ.ศ.2522 นั้น ในกรุงเทพมหานครสูงถึง 15,622 บาทต่อปี ในขณะที่ทั่วประเทศมีเพียง 6,054 บาทต่อปี

ส่วนด้านผลิตภัณฑ์รายภาค ผลิตภัณฑ์โรงงานเป็นผลผลิตสำคัญที่มีมูลค่าสูงสุดตลอดมา รองลงมาได้แก่การค้าส่งและค้าปลีก ถัดไปเป็นการบริการ การคมนาคมขนส่ง การก่อสร้าง รายจ่ายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริการและการป้องกันประเทศ การเป็นเจ้าของของหลักทรัพย์ ไฟฟ้า ประปา และที่มีความสำคัญน้อยที่สุดโดยการเปรียบเทียบได้แก่ การเกษตร คือใน พ.ศ. 2522 ผลผลิตทางการเกษตร มีมูลค่าในราคาตลาดน้อยกว่าผลิตภัณฑ์โรงงานถึงกว่า 40 เท่าตัว และ 42 เท่าตัวตามลำดับ

ในภาคเศรษฐกิจส่วนเอกชน เมื่อ พ.ศ.2521 สถานประกอบการทางเศรษฐกิจใน ส่วนเอกชนมีอยู่ถึง 14,220 แห่ง หรือร้อยละ 39.8 ของทั้งประเทศ ซึ่งใช้แรงงานถึง 444,263 คน หรือร้อยละ 41.8 ของแรงงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ทั่วประเทศรวมกัน ในจำนวนนี้เป็น สถานประกอบการโรงงานหรืออุตสาหกรรมมากที่สุดคือ 5,392 แห่ง เป็นสถานประกอบการประเภท ขยายส่ง ขยายปลีก กัดอาคาร และโรงแรม 4,991 แห่ง และเป็นสถานประกอบการที่ให้บริการทั่วไป 2,157 แห่ง รวมสถานประกอบการทั้ง 3 ประเภทนี้ได้ใช้แรงงานถึงร้อยละ 73.9 ของแรงงาน ในสถานประกอบการทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการจูงใจให้ประชากร จากต่างจังหวัดอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากขึ้น

นอกจากนี้การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมก็ยังเป็นไปอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจ ของสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.2523 ปรากฏว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมถึง 16,006 โรง อยู่ในเขตต่อเมือง 9,011 โรง อยู่ในเขตเมือง 5,191 โรง และอยู่ในเขต ชานเมือง 1,804 โรง โรงงานเหล่านี้จะมีขนาดแตกต่างกัน โดยโรงงานในเขตชานเมืองมักจะเป็นโรงงานที่มีขนาดใหญ่และใช้คนงานเป็นจำนวนมาก

สำหรับทางด้านการธนาคาร ในกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ.2516 มีธนาคารพาณิชย์ ทั้งสำนักงานใหญ่และสาขารวม 283 แห่ง แต่เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการเปิดธนาคาร หรือสาขาธนาคารไว้หลายประการ จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครขยายตัวน้อยกว่า ในต่างจังหวัด กล่าวคือ มีสาขาธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครเมื่อ พ.ศ.2523 รวม 438 แห่ง

หรือขยายเพิ่มขึ้นปีละ 26 สาขา ในขณะที่สาขาธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจาก 779 แห่ง ใน พ.ศ.2516 เป็น 1,383 แห่ง ใน พ.ศ.2522 หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 101 แห่ง

นอกจากสภาพการทางเศรษฐกิจดังกล่าวแล้ว การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 สาธารณูปโภคในเขตกรุงเทพมหานคร รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานนิติบุคคลสำหรับรับผิดชอบ เป็นอิสระ
 มีคณะกรรมการบริหารอยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง จากการ
 บริหารงานที่มีลักษณะ เป็นอิสระ เช่นนี้ทำให้เกิดปัญหา เกี่ยวกับการขาดการประสานงานที่ดีในด้าน
 การก่อสร้าง ปรับปรุง หรือขยายกิจการ กิจการสาธารณูปโภคที่สำคัญในเขตกรุงเทพมหานคร
 ได้แก่ การไฟฟ้านครหลวง การประปานครหลวง การโทรศัพท์ และที่สำคัญยิ่งก็คือ การขนส่งมวลชน¹

สำหรับสภาพทางสังคมนั้น ประชาชนในกรุงเทพมหานครยังมีความแตกต่างกันอยู่ ดังเช่น
 ในแง่สุขภาพิบาลจะพบว่า ส่วนใหญ่ดื่มและใช้น้ำประปาจากในบ้าน แต่ก็ยังมีจำนวนไม่น้อยที่นำน้ำฝน
 มาใช้ดื่มและใช้น้ำในแม่น้ำลำคลองสำหรับการอุปโภค และประชาชนส่วนใหญ่แม้จะมีไฟฟ้าใช้แต่ก็ยัง
 มีบางส่วนต้องอาศัยตะเกียงหรือแสงสว่างอื่น ๆ บางส่วนยังคงกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการทิ้งในที่
 สาธารณะหรือที่ว่างเปล่า การกำจัดน้ำเสียทำด้วยวิธีเดียวกันโดยเฉพาะการปล่อยลงแม่น้ำลำคลอง
 อาหารสำเร็จรูปมีความสำคัญมากขึ้น ในขณะที่ส่วนหนึ่งงดรับประทานอาหารบางมื้อ เมื่อไม่สบาย
 ถ้าอาการไม่รุนแรงจะรักษาตัวเองด้วยคำแนะนำจากร้านขายยาและประสบการณ์ของสมาชิกใน
 ครอบครัว ยาที่ใช้เป็นยาแผนปัจจุบัน เมื่อต้องไปให้ผู้อื่นรักษา ส่วนมากจะไปที่คลินิกหรือโรงพยาบาล
 เอกชน เพราะเหตุผลสำคัญคือ สะดวกในการไปรับการรักษาพยาบาล

ในด้านประเพณีปฏิบัติทางศาสนา เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาตามบรรพบุรุษของตน มีเพียง
 ร้อยละ 3.4 เท่านั้นที่ตัดสินใจเลือกเอง พวกนี้ส่วนมากจะได้รับอิทธิพลจากสถานศึกษาและจากกลุ่มสมรส

ในแง่ของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ปรากฏว่ามีน้อยมาก คือ ร้อยละ 14.6
 ร่วมในสหกรณ์ร้อยละ 11.8 ร่วมในสมาคม ร้อยละ 2.6 ร่วมในกิจกรรมของสโมสร ร้อยละ 2.7
 ร่วมกิจกรรมของมูลนิธิ และร้อยละ 0.5 เท่านั้น ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12-15.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

จากสภาพการดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า กรุงเทพมหานคร นอกจากจะมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเมืองหลวงของประเทศ เป็นศูนย์กลางของความเจริญในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังมีความหลากหลายของผู้คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร แม้จะมีความได้เปรียบกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศในแง่ต่าง ๆ ก็ตาม แต่เมื่อมองเฉพาะประชากรในกรุงเทพมหานครด้วยกันแล้ว ก็ยังจะเห็นได้ถึง ความแตกต่างระหว่างประชากรเหล่านั้นในด้านต่าง ๆ อย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ หรือสังคม จากความแตกต่างกันในสภาพดังกล่าว จึงทำให้พฤติกรรมที่ผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันออกไปด้วยตามฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของตน

การปกครอง

เดิมการปกครองในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ การบริหารราชการแผ่นดินในราชธานี พระมหากษัตริย์ทรงมอบหมายให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ควบคุมดูแลราชการแทนขึ้นต่อ "กรมเวียง" โดยมีเสนาบดีกรมเวียงเป็นผู้รับผิดชอบบริหารราชการ

ต่อมาใน พ.ศ.2429 รัชกาลที่ 5 ได้ทรงจัดให้มีการปกครองนครแบบ BOARD OF COUNCILLERSHIP โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์และข้าราชการรวมกันเป็น COMMITTEE จัดบริหารนครหลวงทำนองเทศบาล ต่อมาทรงเห็นว่าการบริหารงานแบบ COMMITTEENั้นล่าช้า จึงทรงยกเลิก จัดตั้งกระทรวงเมืองขึ้น ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงนครบาล มีเสนาบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาพระนครธนบุรีกับหัวเมืองใกล้เคียงคือ นนทบุรี ปทุมธานี นครเขื่อนขันธ์ สมุทรปราการ อยุธยา และ มีนบุรี รวมเรียกว่า มณฑลกรุงเทพ ใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่โดยอนุโลม

ใน พ.ศ.2440 (ร.ศ.116) ได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานปกครองเมืองหลวง แต่การดำเนินงานสุขาภิบาลกรุงเทพนี้ ไม่มีลักษณะเป็นสุขาภิบาลโดยทั่วไปอย่างที่เข้าใจกัน เพราะราษฎรไม่ได้เข้าดำเนินการเอง แต่ข้าราชการกลางเป็นผู้บริหาร ไม่มีงบประมาณต่างหากจากส่วนกลาง ไม่มีราษฎรในท้องถิ่นมาร่วมให้ความเห็นชอบด้วย อำนาจในการออกกฎข้อบังคับ เป็นของอธิบดีกรมสุขาภิบาล โดยการปรึกษาหารือกับนายแพทย์สุขาภิบาล และนายช่างสุขาภิบาล

วิวัฒนาการของระบบสุขภาพีบาลต่อมาประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมดำเนินงานกับข้าราชการ และเป็นผู้บริหารงานของท้องถิ่นทั้งหมด แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของราชการบริหารส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้โอนราชการกระทรวงนครบาลมารวมกับกระทรวงมหาดไทย โดยมีสมุหนครบาลทำหน้าที่ปกครองมณฑลกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2476 ได้มีการยกเลิกมณฑลและจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นจังหวัด และอำเภอ ซึ่งเป็นผลให้จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีมีฐานะ เช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ

และในปีเดียวกันนี้ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล ต่อมา พ.ศ. 2479 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพฯ ขึ้น เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 แต่เทศบาลเริ่มเปิดดำเนินงานในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 โดยเข้าบ้านของคุณหญิงลั่นจี้ สุริยานุวัตร เป็นสำนักงาน มีพลเอกเจ้าพระยารามราชนพเป็นนายกเทศมนตรีคนแรก

ส่วนเทศบาลนครธนบุรีได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งเทศบาลนครธนบุรี ใน พ.ศ. 2497 เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 เปิดดำเนินงานเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2480 ตั้งสำนักงานอยู่ข้างบ้านเจ้าจอมพิศ ข้างวัดประยูรวงศาวาส ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตามพระราชบัญญัติ จัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพฯ และเทศบาลนครธนบุรี มีผลทำให้เทศบาลทั้งสองแห่งเป็นหน่วยการ ปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่ง ซึ่งลอกเลียนแบบการปกครองท้องถิ่นมาจากประเทศประชาธิปไตยตะวันตก

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 รัฐบาลคณะปฏิวัติ (สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร) เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 ให้รวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี เข้าด้วยกัน เป็นนครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี" เพราะเห็นว่าทั้งสองจังหวัดมีความใกล้ชิดกันในด้าน ประวัติศาสตร์การปกครอง ประกอบกับประชาชนดำเนินอาชีพไปในลักษณะเดียวกัน ทั้งยังมีหน่วย ราชการบางหน่วยร่วมกัน เช่น ศาล การรับจดทะเบียนบางประเภท เป็นต้น

ดังนั้น นครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี จึงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งอันเป็นราชการบริหารส่วน ภูมิภาค มีผู้บริหารเรียกว่า ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี และมีรองผู้ว่าราชการ 2 คน ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ (ในขณะนั้น) และยังมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า สภานครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี ฝ่ายบริหาร เรียกว่า องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี และในวันเดียวกันนั้นได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 25 อีกฉบับหนึ่งให้รวมเทศบาลนครกรุงเทพฯ และเทศบาลนครธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า เทศบาลนครหลวง โดยรวมเขตพื้นที่เทศบาลทั้งสอง

เข้าด้วยกัน ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า สภาเทศบาลนครหลวง ฝ่ายบริหารคือ คณะเทศมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้แต่งตั้งและให้ชื่อว่าราชการนครหลวงกรุงเทพมหานคร เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครหลวงโดยตำแหน่ง

ในปีต่อมาก็มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 จัดรูป การปกครองนครหลวงกรุงเทพมหานครใหม่เป็น "กรุงเทพมหานคร" โดยรวมกิจการของนครหลวง กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร เทศบาลนครหลวงและสุขาภิบาลในเขต นครหลวงเข้าด้วยกัน ครั้นในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518

รูปการปกครองกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ดำเนินการอยู่ได้เพียง 1 ปีเศษ นายกรัฐมนตรี (นายธานินทร์ กรัยวิเชียร) ได้มี คำสั่งลงวันที่ 29 เมษายน 2520 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 20 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2519 ให้ชื่อว่าราชการและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งขณะนั้น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร คือ นายธรรมบุญ เทียนเงิน และให้ยุบสภากรุงเทพมหานครด้วย โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ว่าราชการ และรอง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร การปกครองและการบริหาร กรุงเทพมหานครจึง เป็นไปในลักษณะที่ผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลเรื่อยมา¹

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2528 จึงได้มีประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร 2518 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมต่าง ๆ และให้ใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แทนนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป²

โดยรูปแบบของการปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพ มหานคร อีก 4 ท่าน ปฏิบัติราชการตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย และมีสภากรุงเทพ

¹ อุทัย ทิริญโต, การปกครองท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523), หน้า 177.

² กรุงเทพมหานคร, เอกสารเผยแพร่กิจการของกรุงเทพมหานคร 2526, หน้า 4-6 และ "14 พ.ย. 28 เลือก...ผู้ว่า กทม.", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, หน้า 23-25.

มหานคร ประกอบด้วยสมาชิกจากการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ทั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานคร อยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละ 4 ปี พื้นที่การปกครองแบ่ง ออกเป็น เขตและแขวง

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับนี้ กำหนดให้กรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วน เข้ามารับผิดชอบในการบริหารโดยตรง ให้การบริการประชาชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้เป็นตัวอย่างทางการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยของประเทศ

นับตั้งแต่กรุงเทพมหานครได้มีการปกครองเป็นอิสระแก่ตนเอง ในรูปของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครมีคณะผู้บริหารทั้งหมด 10 ชุดด้วยกัน รวมทั้งคณะผู้บริหารในชุดปัจจุบัน ตามลำดับดังนี้ คือ¹

ชุดที่ 1 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2516

1. นายชำนานู ยวนูรณ์	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. พล.ต.ท.มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. นายสาย หุตะเจริญญ์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- เริ่มรับงาน 2 มกราคม 2516-22 ตุลาคม 2516.

ชุดที่ 2 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2516

1. นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. นายชลอ ธรรมศิริ	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. พล.ต.ต.ณรงค์ มหานนท์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- เริ่มรับงาน 2 พฤศจิกายน 2516-5 มิถุนายน 2517.

ชุดที่ 3 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อ 5 มิถุนายน 2517

1. นายศิริ สันตะบุตร	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. นายประสิทธิ์ อุไรรัตน์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. พล.ต.ท.สมาน รูปะคุปต์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- เริ่มรับงาน 6 มิถุนายน 2517-13 มีนาคม 2518.

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13-14. และ หน้า 25-26.

ชุดที่ 4 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อ 29 พฤษภาคม 2518

1. นายสาย หุดะเจริญ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 2. ร.ด.ท.ชาญ มนุธรรม ปฏิบัติหน้าที่รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 3. นายไพโรจน์ ไชยพร ปฏิบัติหน้าที่รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- เริ่มรับงาน 29 พฤษภาคม 2518-13 สิงหาคม 2518

ชุดที่ 5 เลือกลงเมื่อ 10 สิงหาคม 2518

1. นายธรรมบุญ เทียนเงิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 2. พ.ต.ต.ประสงค์ มัชฌิมานนท์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 3. เรือเอกโอกาส ธรรมวานิช รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 4. นายมงคล สิมะโรจน์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 5. นายจารุณี จารุประกร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- เริ่มรับงาน 13 สิงหาคม 2518-29 เมษายน 2520

ชุดที่ 6 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อ 29 เมษายน 2520

1. นายชลอ ธรรมศิริ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. นายธำรง สุขเจริญ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. นายสกลจิตต์ พนมวัน ณ อยุธยา รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
4. นายแพทย์ศุภวัตร พรรณเชษฐ์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
5. นายชงค์ วงษ์จันทร์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เริ่มรับงาน 2 พฤษภาคม 2520-14 พฤษภาคม 2522 ชุดนี้ นายธำรง สุขเจริญ

ขอลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2521 และคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งนายยุวรัตน์ กมลเวชช เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2521.

ชุดที่ 7 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2522

1. นายเชาวน์วัศ สุตลาภา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. ร้อยตรีสมพร กุลวานิช รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. พล.ต.จรัส สัมมาทัต รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
4. พล.ต.นายแพทย์สฤษดิ์วงศ์ วงศ์ถ้อยทอง รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
5. นายสมชัย วุฒิปรีชา รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เริ่มรับงาน 31 กรกฎาคม 2522-16 เมษายน 2524 ชุดนี้ พล.ต.จรัส
 สัมมาทัต ขอลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2523 และคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งนายบุญสิน
 จตุรพฤษ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแทน เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2523

ชุดที่ 8 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2524

1. พลเรือเอกเทียม มกรานนท์	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. นายเลิศ หงษ์ภักดี	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. นายสมชัย วุฑฒิปรีชา	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
4. นายแพทย์วิจิธ อัสวเสนา	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
5. นายอำพัน ปุณณกันต์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เริ่มรับงาน 30 เมษายน 2524-31 ตุลาคม 2527 ชุดนี้ นายเลิศ หงษ์ภักดี
 ขอลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2526.

ชุดที่ 9 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2527

1. ดร.อาษา เมฆสวรรค์	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. นายสุรินทร์ ชัชวาล	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. นายชงค์ วงษ์จันทร์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
4. นายไพโรจน์ นิงสานนท์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
5. นายทองจูล สิงห์กุล	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เริ่มรับงานเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2527-17 พฤศจิกายน 2528

ชุดที่ 10 เลือกลงตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2528

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. นายแพทย์ฉลาด ภิระพัฒน์	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. นางอาภรณ์ พุกกะมาน	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
4. นางทรรษา แก้วมัลลิต	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
5. นายวิชา จิวาลัย	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เริ่มรับงานวันที่ 20 พฤศจิกายน 2528.

สภาพการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 10 สิงหาคม 2518

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 ครั้งนี้ ความจริงแล้วเป็นการเลือกตั้ง 2 อย่างในวัน เวลาและสถานที่เดียวกันคือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอย่างหนึ่ง กับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครอีกอย่างหนึ่ง

ลักษณะของการเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นรูปการปกครองท้องถิ่นพิเศษ ที่เป็นองค์กรเฉพาะมีผู้บริหารเพียงชุดเดียวจึงถือว่าการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อตำแหน่งดังกล่าว¹ และนับ เป็นครั้งแรกที่ประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายบริหารของท้องถิ่น² สำหรับการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปส่วนใหญ่นั้นจะมีลักษณะ เป็นการเลือกตั้งแบบรัฐสภา คือ ประชาชนจะ เลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นแล้วสมาชิกสภาจะ เลือกคณะบริหารอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมีความสอดคล้องกันในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบกันครองงานซึ่งกันและกัน แต่ในทางปฏิบัติระบบนี้มักไม่ได้ผล เพราะฝ่ายบริหารต้อง เอาใจฝ่ายนิติบัญญัติมากกว่าประชาชน ดังนั้นในการเลือกตั้งครั้งนี้จึงกำหนดให้ประชาชน เป็นผู้เลือกฝ่ายบริหารเองโดยตรงและประชาชน เท่านั้นที่มีสิทธิถอดถอนได้ ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารมีเสถียรภาพไม่ต้องคอยพะวงว่าสมาชิกสภาจะพอใจต่อการปฏิบัติงานของตนหรือไม่ ทำให้สามารถดำเนินการบริหารงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ³

¹ สุรพล สายพันธ์, "การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 110.

² ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 9 มกราคม 2518, หน้า 3. อ้างใน สุรพล สายพันธ์, "การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518", หน้า 110.

³ พงศ์เพ็ญ ศกุนตราภัย, "เสถียรภาพทางการเมืองกับการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง", การเมืองสำหรับประชาชน (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย, 2517).

นอกจากจะเป็นการเลือกตั้งโดยทั่วไปแล้ว การเลือกตั้งครั้งนี้ยังเป็น "การเลือกตั้งโดยตรงและลับ"¹ และ เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขต กล่าวคือ กำหนดให้ทุกเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นเขตเลือกตั้งเขตเดียวเพื่อเลือกผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คณะ จำนวน 5 คน² โดยคณะผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งที่ได้คะแนนมากที่สุดถือเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้สมัครลงแข่งขันทั้งหมด 5 ทีม คือ

1. พรรคประชาธิปัตย์ นำโดย นายธรรมนุญ เทียนเงิน
2. พรรคพลังใหม่ นำโดย นายแพทย์กระแสร์ ชนะวงศ์
3. กลุ่มพัฒนากรุงเทพมหานคร นำโดย นายชมพู อรรถจินดา
4. ทีมนายเทียมบุญ ทินนบุตรา
5. ทีมนายไถง สุวรรณทัต

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้รับชัยชนะด้วยคะแนนรวมทั้งสิ้น 99,247 คะแนน สำหรับทีมอื่น ๆ ได้คะแนนรองลงไปตามลำดับดังนี้ พรรคพลังใหม่ได้คะแนนรวม 91,678 คะแนน กลุ่มพัฒนากรุงเทพมหานคร ได้คะแนนรวม 39,440 คะแนน ทีมนายเทียมบุญ ทินนบุตรา ได้คะแนนรวม 17,625 คะแนน และทีมนายไถง สุวรรณทัต ได้คะแนนรวม 5,444 คะแนน จากจำนวนผู้ใช้สิทธิ 253,434 คน ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 1,898,518 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.35³ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก เขตที่มีประชาชนมาใช้สิทธิมากที่สุด คือ เขตหนองแขม มาใช้สิทธิร้อยละ 29.04 ส่วนเขตที่มีประชาชนมาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ เขตบางเขน ซึ่งมีผู้มาใช้สิทธิเพียงร้อยละ 10.44 เท่านั้น⁴

¹ "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518", มาตรา 21, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 92 ตอนที่ 42 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2518.

² ประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2518, เรื่อง การกำหนดเขตเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518. อ้างใน สุรพล สายพันธ์, "การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518, หน้า 111.

³ "14 พ.ย.28 เลือก...ผู้ว่าฯ กทม.", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, หน้า 26.

⁴ ข้อมูลจากแผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร.

จากผลการเลือกตั้งดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจกับการเลือกตั้งครั้งนี้ ทั้ง ๆ ที่การเลือกตั้งผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีความสำคัญต่อประชาชนกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมาก เพราะกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยการปกครองระดับท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง และเป็นครั้งแรกที่ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้บริหารของตนเอง นอกจากนี้ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่จะให้ความสนใจกับพรรคการเมืองที่สำคัญเพียง 2 พรรคเท่านั้นคือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคพลังใหม่ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ และผู้สมัครอิสระได้รับความสนใจจากประชาชนน้อยมาก จนอาจกล่าวได้ว่าการแข่งขันครั้งนี้เป็นการแข่งขันระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคพลังใหม่ ทั้งนี้ ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคมากกว่า เลือกตัวบุคคลดังที่ปรากฏว่าสมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมด ไม่มีการเลือกแยกเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งพิเศษ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่นที่ประชาชนนิยมจะเลือก เป็นบุคคลมากกว่าพรรค¹

สภาพการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 14 พฤศจิกายน 2528

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครครั้งนี้ นับ เป็นการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครโดยตรง เป็นครั้งที่สอง หลังจากที่ได้ว่างเว้นการเลือกตั้งมานานถึง 10 ปี

ลักษณะของการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เช่นเดียวกับการเลือกตั้งที่ผ่านมา แต่เป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพียงคนเดียวเท่านั้น ส่วนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้นผู้ได้รับเลือก เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะเป็นผู้คัดเลือกที่มงานของตนเอง นอกจากนี้จะเป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วยัง เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในวัน เวลา และสถานที่เดียวกันอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

¹ สุรพล สายพันธ์, "การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518", หน้า 182-183.

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ¹ และให้ถือเขตแต่ละ เขต เป็น เขต เลือกตั้ง² และในขณะที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาใช้บังคับโดยอนุโลม และเนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ให้ใช้วิธีเลือกผู้แทน เป็นพรรคไม่สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดให้กรุงเทพมหานคร เป็นการเลือกตั้ง ส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง ดังนั้นในวาระเริ่มแรกแห่งการใช้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2528 จึงมีบทบัญญัติ มาตรา 127 กำหนดขึ้น เป็นการรองรับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้ วิธีเลือก เป็นบุคคลมิใช่เลือกเป็นพรรค³ จากหลักการดังกล่าวจึงทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้มีทั้ง ผู้ที่สังกัดพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง และสมัครอิสระ ปรากฏรายละเอียดผู้สมัครรับเลือกตั้ง เรียงตามหมายเลขดังนี้⁴

หมายเลข 1	นายอดิศร อีสี่	กลุ่มนวพล
หมายเลข 2	นายสมิตร สมิทธินันท์	อิสระ
หมายเลข 3	นายมงคล สิมะโรจน์	กลุ่มกรุงเทพก้าวหน้า
หมายเลข 4	นายชนะ รุ่งแสง	พรรคประชาธิปไตย
หมายเลข 5	นายชิงชัย ต่อประดิษฐ์	พรรคมวลชน
หมายเลข 6	นายอนันต์ ภัคดีประไพ	กลุ่มรัตนโกสินทร์ 28
หมายเลข 7	พล.ต.ต.ม.ร.ว. เจตจันทร์ ประวิตร	พรรคประชากรไทย
หมายเลข 8	พล.ต.จำลอง ศรีเมือง	กลุ่มรวมพลัง

¹ "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528", มาตรา 44, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 102 ตอนที่ 115 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2528.

² พระราชบัญญัติเดียวกัน, มาตรา 128.

³ ศิริ มวลอุไร และ ชนิษฐ์ บุญพงษ์, คู่มือการปฏิบัติงาน กทม. (เอกสาร อดส์น่าเย็บเล่ม, 2528), หน้า 526.

⁴ "แนะนำผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร", สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์, 17 พฤศจิกายน 2528, หน้า 24-25.

หมายเลข 9 พ.ต.อ. (พิเศษ) เขียน รัตนสุวรรณ กลุ่มสยามก้าวหน้า

หมายเลข 10 นายสุนารี สันติธนาภิรักษ์ อิสระ

โดยผู้สมัครทั้ง 10 คน มีคุณสมบัติ ประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนนโยบายที่จะนำไปบริหารงานของกรุงเทพมหานคร เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว แตกต่างกันออกไปดังนี้¹

หมายเลข 1 นายอดิศร อีสี่ สมัครในนาม กลุ่มนวพล

ปัจจุบันอายุ : 50 ปี

การศึกษาขั้นสูงสุด : จบปริญญาตรีวารสารศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์ในการทำงาน : เป็นนักจัดรายการวิทยุ

นโยบาย : ไม่ปรากฏว่ามีการแถลงนโยบายใดที่สำคัญ

หมายเลข 2 นายสมิตร สมิตินันท์ สมัครอิสระ โดยชื่อนานนามตัวเองว่า
กลุ่มปากหมาเพื่อประชาชน /

ปัจจุบันอายุ : 51 ปี

การศึกษาขั้นสูงสุด : จบการศึกษาระดับโทไม่แจ้งชัด แต่กรอกในใบสมัครว่า
ได้วุฒิปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
วุฒิปริญญาตรีด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นอกจากนี้ยังได้ใบประกาศนียบัตรการจัดรายการวิทยุ
ของกรมประชาสัมพันธ์ด้วย

ประสบการณ์ในการทำงาน : เคยทำงานที่สถานทูตอเมริกัน เป็นพนักงานขับรถ
แล้วต่อมาเลื่อนขึ้น เป็นหัวหน้าพนักงานขับรถ
หลังจากนั้นได้เปลี่ยนอาชีพมาค้าขาย เคยสั่งเข้า
เครื่องจักร เครื่องอิเล็กทรอนิกส์มาขายใน
ประเทศแล้วได้เลิกกิจการดังกล่าวไป ปัจจุบัน
ไม่มีอาชีพอะไรเป็นหลักแหล่ง

นโยบาย : ไม่ปรากฏนโยบายที่แจ้งชัด

¹ มติชนสุดสัปดาห์. วันที่ 10 พฤศจิกายน 2528. หน้า 13-14.

หมายเลข 3 นายมงคล สิมะโรจน์ สังกัดในนาม กลุ่มกรุงเทพก้าวหน้า

ปัจจุบันอายุ : 43 ปี

การศึกษาชั้นสูงสุด : จบปริญญาตรีด้านวิศวกรรมศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปริญญาโทวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา

ประสบการณ์ในการทำงาน : หลังจากจบการศึกษาได้ เข้าทำงานในแผนกทางหลวงของรัฐมิชิแกนประมาณ 2 ปี จึงกลับมาประเทศไทย เข้ารับราชการในสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กระทรวงมหาดไทย จนได้เป็นผู้อำนวยการกองปฏิบัติการวิศวกรรม ต่อมาในปี พ.ศ.2518 ได้รับเลือกตั้งเป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายโยธา ในสมัยนายธรรมนูญ เทียนเงิน เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และในปี 2522 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ แล้วต่อมาได้ลาออก เคยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 2526 แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ปัจจุบันทำงานธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับการค้าน้ำมัน ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทสยามบริการจำกัด และบริษัทน้ำมันสยามมงคล จำกัด

นโยบาย : นโยบายที่สำคัญคือ การปกครองท้องถิ่น ต้องไม่อยู่ใต้อิทธิพลพรรคการเมือง

หมายเลข 4 นายชนะ รุ่งแสง สมัครในนาม พรรคประชาธิปไตย

ปัจจุบันอายุ : 54 ปี

การศึกษาชั้นสูงสุด : จบปริญญาตรีพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์ในการทำงาน : เริ่มทำงานครั้งแรกที่บริษัทลือคค์เลย์ จำกัด
 ประมาณ 2 ปี แล้วจึงได้เข้าทำงานในธนาคาร
 กสิกรไทย เมื่อปี พ.ศ. 2505 ตำแหน่งพนักงาน
 ประจำฝ่ายหนี้สินหลักทรัพย์ได้เค้าเรื่อยมา
 จนอยู่ในตำแหน่งสุดท้ายก่อนที่จะลาออกเพื่อ
 ลงสมัครรับเลือกตั้ง คือ รองกรรมการผู้จัดการ
 ธนาคารกสิกรไทย ก่อนหน้านี้ก็เคยลาออกจาก
 ธนาคาร โดยในปี 2511 และปี 2519 ได้รับ
 เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลกรุงเทพฯ
 (ซึ่งต่อมาได้เป็นเทศมนตรีนครกรุงเทพฯ ด้วย)
 และเป็นผู้แทนราษฎรเขต 8 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์
 ตามลำดับ

นโยบาย : มีนโยบายที่สำคัญ ที่มุ่งเน้นให้ถึงผลสำเร็จ 6 ประการด้วยกันคือ
 ความสะอาด ความสะดวก ความปลอดภัย ความเรียบร้อย เป็นระเบียบ
 ความถูกต้อง และความร่มรื่นเขียวขจี

หมายเลข 5 นายชิงชัย ต่อประดิษฐ์ สมครในนาม พรรคมวลชน

ปัจจุบันอายุ : 41 ปี

การศึกษาชั้นสูงสุด : จบนิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 และสอบเนติบัณฑิตไทยได้เมื่อปี พ.ศ. 2511

ประสบการณ์ในการทำงาน : ผ่านงานมาหลายชนิดตั้งแต่ เป็นลูกจ้างชั่วคราว
 ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ค้าขาย
 ก๊าซหุงต้ม อาจารย์พิเศษสอนโรงเรียนพาณิชย์
 ผู้จัดการบิมน้ำมัน และทนายความ ก่อนที่จะเข้า
 ทำงานในกรมอัยการ จนเป็นอัยการพิเศษ เมื่อปี
 พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน

นโยบาย : ไม่มีนโยบายใดที่แจ้งชัด

หมายเลข 6 นายอหิมต์ ภักดีประไพ สมัครในนาม กลุ่มรัตนโกสินทร์ 28

ปัจจุบันอายุ : 48 ปี

การศึกษาชั้นสูงสุด : จบครุศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยพินุลสงคราม เมื่อ
พ.ศ.2527 ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท
ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์ในการทำงาน : ทำธุรกิจโรงกลึงของครอบครัวอยู่ 10 ปี
นับตั้งแต่ปี 2502 แล้วจึงได้เข้าสู่วงการเมือง
โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นก่อน ด้วยการ เป็น
สมาชิกสภาจังหวัด ในปี 2511 ต่อมาในปี
2512 ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร ไม่สังกัดพรรค อยู่ได้ประมาณ
2 ปีกว่า จอมพลถนอม กิตติขจร ก็ได้ปฏิวัติตนเอง
จึงร่วมกับนายอุทัย พิมพ์ใจชน และนายบุญเกิด
ศิริธำคำ พ้องต่อศาลอาญารัฐธรรมนูญ
แต่ได้ถูกจับไปอยู่ในคุกถึง 2 ปี จนมีเหตุการณ์
14 ตุลาคม 2516 สภานิติบัญญัติสั่งยกเลิกคำสั่ง
ของคณะปฏิวัติ เลยกองมา เล่นการเมืองอีกครั้งหนึ่ง
โดย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพิษณุโลก
ในปี 2517 เป็นสมัยที่ 2 ในสังกัดพรรคไท
และได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เกษตร
และสหกรณ์ รัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
หลังจากนั้นก็ได้ออกจากวงการเมืองไป เมื่อมีการ
ยุบสภา

นโยบาย : ไม่มีนโยบายใดที่แจ้งชัด

หมายเลข 7 พล.ต.ต. ม.ร.ว. เจตจันทร์ ประวิตร สมัครในนาม
พรรคประชากรไทย

ปัจจุบันอายุ : 51 ปี

การศึกษาขั้นสูงสุด : จบปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย เมลเบิร์น
ประเทศออสเตรเลีย

ประสบการณ์ในการทำงาน : หลังจากจบการศึกษาได้เริ่มงานที่กรมตำรวจ
ประจำยานเกราะ ในสมัย พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์
และกลับไปเรียนต่อวิชาตำรวจด้านสายตรวจที่
สหรัฐอเมริกา กลับมาปรับปรุงงานของกองบังคับ
การตำรวจดับเพลิงจนได้เป็นผู้บังคับการ ได้เลื่อน
เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และถูกสั่ง
พักราชการในตำแหน่งนี้ เนื่องจากถูกกล่าวหาว่า
ซื้อที่ดิน เพื่อสร้างศูนย์บรรเทาสาธารณภัยในราคา
แพงกว่าปกติหลายสิบล้านบาท ถูกตั้งกรรมการสอบ
และฟ้องทั้งทางแพ่งและอาญารัฐานทุจริต สู้คดีมา
ตลอดระยะเวลา 7 ปี จึงสิ้นสุด ผลออกมา
ไม่มีความผิดทางวินัย ศาลฎีกายกฟ้องเมื่อปี 2523
แต่ไม่ได้กลับเข้ารับราชการอีก

นโยบาย : ไม่ปรากฏว่ามีนโยบายใดที่แจ้งชัด

หมายเลข 8 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง สมัครในนาม กลุ่มรวมพลัง

ปัจจุบันอายุ : 50 ปี

การศึกษาขั้นสูงสุด : จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
รุ่นที่ 7 ซึ่งเป็นรุ่นเดียวกับพวกยังเติร์กที่ก่อการรัฐประหาร
เมื่อวันที่ 1-3 เมษายน 2524 แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ
โดยมีประวัติเรียนดีมาตลอด และได้จบปริญญาโททางด้าน
การบริหารจากสหรัฐอเมริกาด้วย

ประสบการณ์ในการทำงาน : ยึดอาชีพทหารมาโดยตลอด ในขณะที่เป็นทหาร
เคยผ่านสมรภูมिरบในลาวและเวียดนาม เป็น
อาจารย์และผู้บรรยายในวิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร โดยมีบทบาทสำคัญทั้งในทางทหาร

การปฏิบัติธรรม และทางการเมือง กล่าวคือ
 ในแง่บทบาททางทหารนั้น เขาได้รับการยอมรับว่า
 เป็น "แกนนำ" ยุคแรกสุดของทหารหนุ่มจาก
 จปร. รุ่นที่ 7 ต่อมาได้เป็นวุฒิสมาชิกสายทหาร
 ที่วิงประสานกับพรรคการเมืองเพื่อคว่ำรัฐบาลของ
 พล.อ. เกอริ่งศักดิ์ ชมะนันทน์ ยังผลให้ พล.อ.
 เกอริ่งศักดิ์ ชมะนันทน์ ต้องลาออกเมื่อวันที่ 28
 กุมภาพันธ์ 2523 จากนั้นก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
 เลขาธิการของนายกรัฐมนตรีนาย พล.อ. เปรม
 ติณสูลานนท์ ส่วนบทบาทในการปฏิบัติธรรมในฐานะ
 สาวกของ "สันติอโศก" นั้น โดดเด่นอย่างมาก
 เมื่อได้รับมอบหมายให้บรรยายขยายจนถึงกับลาออก
 จากตำแหน่ง เลขาธิการนายกรัฐมนตรีนายเพื่อรณรงค์
 ต่อต้านกฎหมายทำแท้งจนได้รับชัยชนะ

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง นับเป็นสัญลักษณ์
 ทางธรรมอันโดดเด่นยิ่งในฐานะชาวมังสวิริติและ
 ผู้เคร่งครัดในศีล 8 กระทั่งได้สมญาเป็น "มหา"
 นอกวัด¹

ขณะเดียวกัน ในทางการเมืองก็ได้แสดงบทบาท
 ด้วยการคัดค้านการต่ออายุราชการนายทหารไม่ว่า
 จะเป็น พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ หรือคนอื่นใด
 ก็ตาม และต่อมาเมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม 2526 โดยคณะ
 นายทหารบก ก็ได้เข้าคัดค้านการกระทำอันนี้
 นับเป็นทหารประจำการที่กล้าออกมาแสดงการ
 คัดค้านซึ่งถือเป็นการขวางทางปืนอย่างองอาจ

¹ "ระวััง ยุทธการสะตูดงเงาของ มหาจำลอง". มติชนสุดสัปดาห์, วันที่ 24
 พฤศจิกายน 2528, หน้า 12.

จากลักษณะดังกล่าวซึ่งถือ เป็นคุณสมบัติของ
พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ทั้งในทางธรรมและ
ทางการเมืองที่ได้สะสมมาโดยสม่ำเสมอ ใน
ขณะที่ผู้สมัครคนอื่น ๆ ขาดคุณลักษณะใน
ประการเหล่านี้

นโยบาย : มีนโยบายที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ

1. การเพิ่มประสิทธิภาพข้าราชการ
2. การประสานงานกับหน่วยราชการอื่น
3. ความร่วมมือจากประชาชน โดยจะดำเนินการไปพร้อมกับ
เน้นในเรื่องการกินดี อยู่ดี ของประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร
การแก้ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาน้ำท่วมและการจราจรติด

หมายเลข 9 พ.ต.อ. (พิเศษ) เขียน รัตนสุวรรณ สมัครอิสระ

ปัจจุบันอายุ : 66 ปี

การศึกษาขั้นสูงสุด : ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการหนังสือพิมพ์จากจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ประกาศนียบัตรอบรมนายร้อยตำรวจ และอื่น ๆ
อีกหลายสาขา นอกจากนี้ ยังได้นักธรรมเอกและเปรียญเอก
อีกด้วย

ประสบการณ์การทำงาน : ได้เข้ารับราชการในกรมตำรวจ ในตำแหน่งต่าง ๆ
ตามลำดับดังนี้ คือ ผู้บังคับหมวดพลศึกษา กองจเรตำรวจ
หัวหน้าแผนกสวัสดิการสำนักงานจเรตำรวจ หลังจาก
นั้นถูกย้ายไปอยู่กองบัญชาการศึกษาเป็นอาจารย์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ แล้วไปอยู่กองทะเบียน
ประวัติอาชญากร เป็นรองผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติ
อาชญากร จนเกษียณอายุราชการ ปัจจุบันประกอบ
อาชีพทนายความและแพทย์แผนโบราณควบคู่กันไปด้วย

นโยบาย : ไม่ปรากฏว่ามีการแถลงนโยบายใดที่สำคัญ

หมายเลข 10 นางสาว สันติอนารักษ์ สมัครอิสระ

ปัจจุบันอายุ : 55 ปี

การศึกษาขั้นสูงสุด : วิทยาลัยการค้าจากฮ่องกง

ประสบการณ์การทำงาน : เคยเป็นสมาชิกสโมสรวัฒนธรรมหญิง และสภา
 กษัตริย์ไทย ประธานลูกเสือบรรเทาทุกข์รุ่นที่ 5
 กรรมการบริหารสมาคมอาสาสมัครรักษาดินแดน
 ฯลฯ และเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทเงินทุน
 หลักทรัพย์ยูไนเต็ด มาลาโยันจำกัด แต่ดำเนินการ
 ขาดทุนจนธนาคารแห่งประเทศไทยต้องให้ออกจาก
 ตำแหน่ง นอกจากนี้ยังเคยเข้าสมัครรับการเลือกตั้ง
 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถึง 3 สมัย คือ
 เมื่อปี พ.ศ.2519 จังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ.
 2522 จังหวัดปทุมธานี และปี พ.ศ.2526 ที่
 กรุงเทพมหานคร แต่ไม่เคยได้รับการเลือกตั้งเลย

นโยบาย : ไม่ปรากฏว่ามีการแถลงนโยบายใดที่สำคัญ

จากคุณสมบัติ ประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนนโยบายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น
 ของผู้สมัครทั้ง 10 คน สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
 กรุงเทพมหานครครั้งนี้ ได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้สมัครส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอายุอยู่ระหว่าง 41-55 ปี คือ เป็นผู้มีอายุอยู่
 ในช่วงวัยกลางคน
2. การศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะมีการศึกษาสูงระดับปริญญาตรีขึ้นไป
3. ผู้สมัครส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ในการบริหารงานในระดับใหญ่ ซึ่งตามความ
 คิดเห็นของนักวิชาการเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ควรจะมีประสบการณ์
 ในการบริหารงานระดับใหญ่พอสมควร¹

¹"หลักการในการเลือกผู้ว่า กทม. ในแง่ทฤษฎี", มติชน, วันที่ 15 พฤศจิกายน
 2528, หน้า 5.

4. มีผู้สมัครเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะแถลงนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารงาน และเป็นแนวทางในการตัดสินใจพิจารณา เลือกตัวผู้สมัคร

5. มีผู้สมัครเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สมัครในนามพรรคการเมือง กล่าวคือ มีผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเพียง 3 คน ขณะที่ผู้สมัครอีก 4 คน สังกัดกลุ่มการเมือง และผู้สมัคร 3 คน ที่เหลือสมัครอิสระ

6. มีผู้สมัครเพียงคนเดียวเท่านั้นที่มีคุณสมบัติโดดเด่นในเรื่อง "คุณธรรม" ขณะที่ผู้สมัครส่วนใหญ่ไม่มีคุณสมบัติโดดเด่น เป็นพิเศษแตกต่างจากผู้สมัครอื่น ๆ

คุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้สมัครในประการต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้ผู้สมัครแต่ละคนได้รับคะแนนความนิยมจากผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากน้อยแตกต่างกันไปตามลำดับตามผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งแสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4 ผลการรวมคะแนนเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครประจำตัว	เครื่องหมาย	ได้คะแนน	ร้อยละ*
1	พล.ต.จำลอง ศรีเมือง	8	480,233	48.94
2	นายชนะ รุ่งแสง	4	241,001	24.56
3	พล.ต.ต.ม.ร.ว. เจตจันทร์ ประวิตร	7,	140,190	14.29
4	นายมงคล ลิ้มะโรจน์	3	63,557	6.48
5	นายชิงชัย ต่อประดิษฐ์	5	12,042	1.23
6	นายอดิศร อีสี่	1	4,776	0.49
7	นายสมิตร สมิตินันท์	2	3,706	0.38
8	นายอนันต์ ภักดีประไพ	6	2,024	0.21
9	พ.ต.อ. (พิเศษ) เขียน รัตนสุวรรณ	9	1,890	0.19
10	นางสุนารี สันตินารักษ์	10	1,276	0.13
รวม			950,695	96.90

ที่มา : ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผลการเลือกตั้ง ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2528 เป็นคะแนนที่ได้จากผู้ลงคะแนนจริง และหักจำนวนบัตรเสียแล้ว

(* คิดจากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ 981,222 คน)

โดยมีจำนวนผู้ใช้สิทธิ 981,222 คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2,831,250 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 34.65¹ ในจำนวนผู้ใช้สิทธิ 981,222 คน นี้ปรากฏว่าเป็นผู้ลงคะแนนจริง ๆ 980,862 คน และเป็นบัตรเสียจำนวน 30,167 บัตร หรือร้อยละ 3.06 ซึ่งจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้ นับเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในอดีตของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่จังหวัดพระนครได้รวมกับจังหวัดธนบุรี และเปลี่ยนเป็นรูปการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษคือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งแสดงให้เห็นจำนวนผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งได้ด้วยตารางที่ 5 และ ตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5

สถิติการเลือกตั้งจังหวัดพระนคร

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	คิด เป็นร้อยละ
1	15 พ.ย. 2476	131,728	25,626	19.45
2	7 พ.ย. 2480	201,695	58,763	29.13
3	12 พ.ย. 2481	211,676	58,694	27.73
4	6 ม.ค. 2489	339,011	88,353	24.35
5	5 ส.ค. 2489	332,526	94,413	28.39
6	29 ม.ค. 2491	265,433	60,473	22.78
7	5 มิ.ย. 2492	285,580	50,094	16.95
8	26 ก.พ. 2495	324,933	78,082	23.03
9	26 ก.พ. 2500	421,942	227,554	53.93
10	15 ธ.ค. 2500	446,813	151,724	33.96
11	10 ก.พ. 2512	754,117	261,387	34.66
	รวม	3,715,454	1,155,163	31.09

¹ แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร, "สถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2528" (เอกสารอัดสำเนา).

ตารางที่ 6

สถิติการเลือกตั้งจังหวัดธนบุรี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	คิดเป็นร้อยละ
1	15 พ.ย. 2476	54,687	20,807	38.05
2	7 พ.ย. 2480	73,328	27,653	37.71
3	12 พ.ย. 2481	82,832	27,619	33.34
4	6 ม.ค. 2489	184,019	47,781	25.96
5	5 ส.ค. 2489	184,131	54,167	29.96
6	29 ม.ค. 2491	115,051	23,591	20.40
7	5 มิ.ย. 2492	125,999	19,984	15.86
8	26 ก.พ. 2495	132,633	36,577	27.58
9	26 ก.พ. 2500	164,769	87,903	53.28
10	15 ธ.ค. 2500	176,265	76,410	43.35
11	10 ก.พ. 2512	329,240	121,436	36.89
	รวม	1,622,954	543,928	33.57

ที่มา : กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย, รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 เมษายน 2519 (วิจัย 1) (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2519), หน้า 257-259.

เมื่อจังหวัดพระนครได้รวมกับธนบุรี เป็นกรุงเทพมหานคร ได้มีการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก 4 ครั้งคือ

ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,913,971 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 644,086 คน คิดเป็นร้อยละ 33.65

ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2,053,022 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 596,336 คน คิดเป็นร้อยละ 29.05

ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2,244,448 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 436,596 คน คิดเป็นร้อยละ 19.45¹

ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2,664,549 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 86,438 คน คิดเป็นร้อยละ 32.57²

สำหรับยอดผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้ เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ครั้งแรกเมื่อปี 2518 ซึ่งมีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงร้อยละ 13.35 นั้น ปรากฏว่า เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมหมดทั้ง 24 เขต ตามตารางต่อไปนี้³

¹ที่มา กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร "สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522" (เอกสารอัดสำเนา).

²ที่มา กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร "สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526" (เอกสารอัดสำเนา).

³"ควันทรงจากเลือกผู้ว่าฯ กทม.", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 24 พฤศจิกายน 2528, หน้า 24.

ตารางที่ 7

แสดงจำนวนการมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
เปรียบเทียบระหว่างการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2518 กับการเลือกตั้ง
เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2528

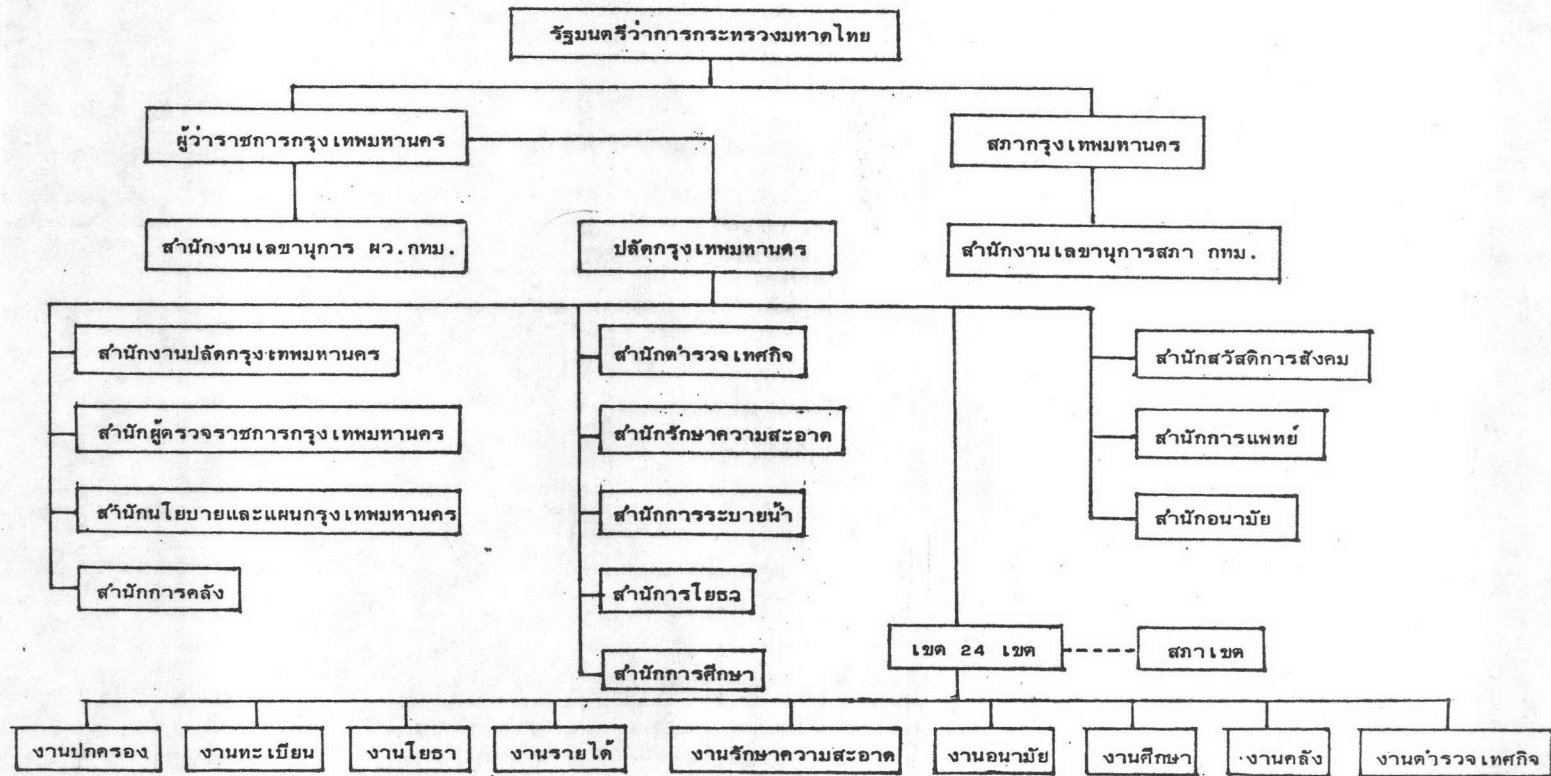
เขต	เลือกตั้งเมื่อ 10 ส.ค.2518 (คิดเป็นร้อยละ)	เลือกตั้งเมื่อ 14 พ.ย.2528 (คิดเป็นร้อยละ)	เพิ่มขึ้นคิด เป็นร้อยละ
พระนคร	17.58	41.28	23.70
ดุสิต	13.40	26.78	13.38
หนองจอก	23.79	63.28	39.49
บางรัก	14.38	37.71	23.33
บางเขน	10.44	30.61	20.17
บางกะปิ	14.18	37.60	23.42
ปทุมวัน	12.33	32.94	20.61
ป้อมปราบ	13.34	36.81	23.47
พระโขนง	13.66	32.16	18.50
มีนบุรี	12.14	50.80	38.66
ลาดกระบัง	28.11	62.93	34.82
ยานนาวา	14.94	34.63	19.69
สัมพันธวงศ์	13.45	39.03	25.58
พญาไท	13.16	31.03	17.87
ธนบุรี	14.98	37.14	22.16
บางกอกใหญ่	17.12	40.25	23.13
ห้วยขวาง	13.63	30.43	16.80
คลองสาน	13.11	33.04	19.93
ตลิ่งชัน	16.44	41.28	24.84
บางกอกน้อย	12.30	35.18	22.88
บางขุนเทียน	12.13	33.04	20.91
ภาษีเจริญ	12.81	37.27	24.46
หนองแขม	29.04	56.28	27.24
ราษฎร์บูรณะ	14.91	37.20	22.29

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เขตที่มีประชาชนมาใช้สิทธิมากที่สุดคือ เขตหนองจอก มาใช้สิทธิร้อยละ 63.28 ส่วนเขตที่มีประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุดคือ เขตดุสิต มีผู้มาใช้สิทธิเพียงร้อยละ 26.78 เท่านั้น และจากตาราง เปรียบเทียบผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ จะเห็นว่าเขตที่มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอันดับสูงสุดลดหลั่นกันลงมาส่วนใหญ่มักยังคงเป็นเขตรอบนอกเช่นเดียวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครครั้งก่อน และการเลือกตั้งในครั้งนี่ยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความตื่นตัว และให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากกว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาทุกคราวของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลและปัจจัยหลายประการซึ่งจะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียดในบทต่อไป

นอกจากประชาชนจะให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครครั้งนี้แล้ว ปรากฏว่าแนวโน้มของคนกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งได้เปลี่ยนไปจากอดีตที่เคยเลือกโดยให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองมา เป็นการเลือกตัวบุคคลซึ่งไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองแทน แต่ในขณะเดียวกันผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครก็ยังคงแสดงให้เห็นว่าประชาชนชาวกรุงเทพมหานครยังคงให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองอยู่ โดยพรรคประชาธิปัตย์ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาถึง 35 คน จากจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด 54 คน ซึ่งการเลือกตั้งในลักษณะนี้อาจจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญกับตัวบุคคลในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่ขณะเดียวกันก็ทราบว่าตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ จึงเลือกพรรคการเมืองเข้ามาเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่ทั้งนี้ก็ยังมียาที่จะสรุปให้แน่ชัดลงไปได้ว่า เหตุผลหรือความเข้าใจดังกล่าวนี้ถูกต้องหรือไม่ จนกว่าได้รับการยืนยันอย่างมีหลักการและเหตุผลจากผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้เสียก่อน

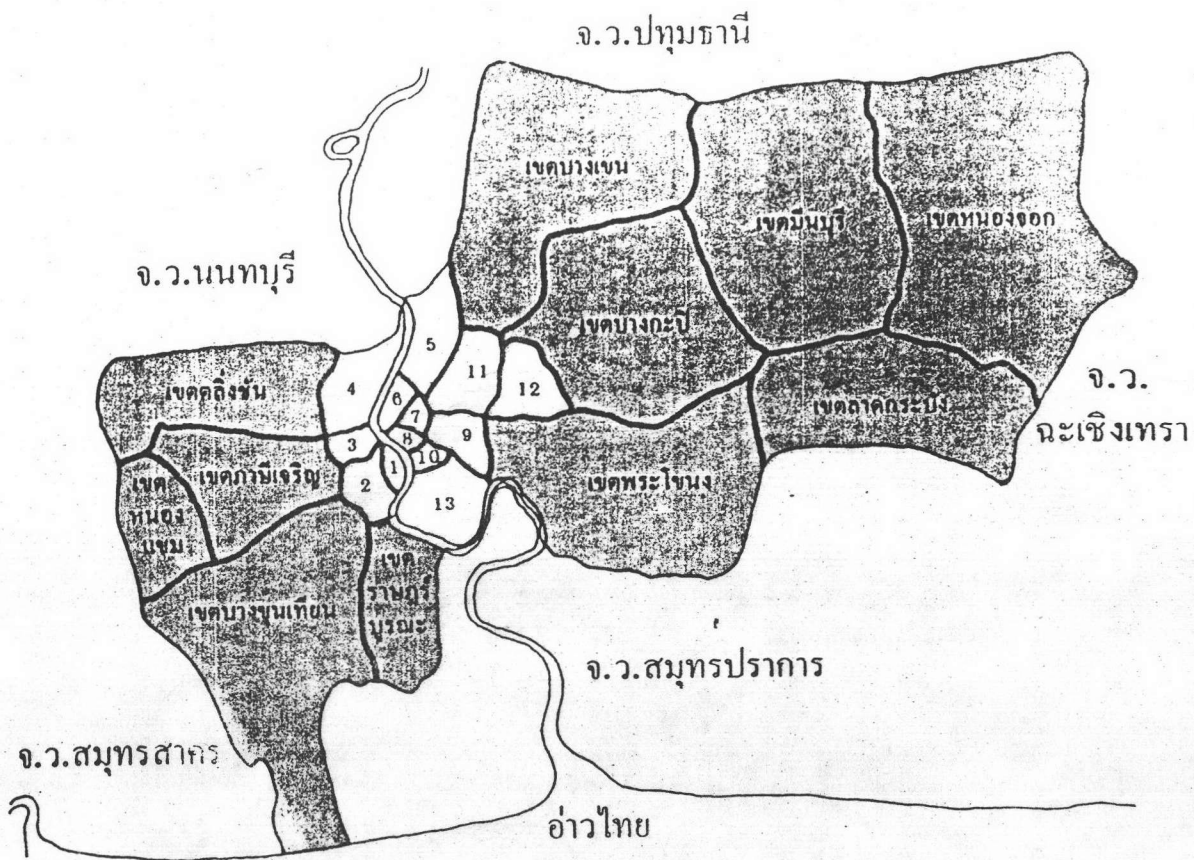
รูปที่ 4

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร

ที่มา : กรุงเทพมหานคร, โครงการฝึกอบรมหลักสูตร การเมืองการบริหาร รุ่นที่ 4.

แผนที่แสดงเขตของ กทม.

1 เขตคลองสาน	8 เขตสัมพันธวงศ์
2 เขตธนบุรี	9 เขตปทุมวัน
3 เขตบางกอกใหญ่	10 เขตบางรัก
4 เขตบางกอกน้อย	11 เขตพญาไท
5 เขตดุสิต	12 เขตห้วยขวาง
6 เขตพระนคร	13 เขตยานนาวา
7 เขตป้อมปราบ	

พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร 1,568.737 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ ๘ ผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เขต	1 อัคร	2 สมัคร	3 มงคล	4 ชนะ	5 ชิงชัย	6 อนันต์	7 เจตจันทร์	8 จำลอง	9 เขียน	10 สุนารี	บัตรเสีย ร้อยละ	ผู้มีสิทธิ จำนวนคน	ร้อยละ	ผู้มีสิทธิ	ร้อยละของ ผู้มีสิทธิ
1. พระนคร	34	66	2,365	6,730	111	52	3,123	11,707	79	44	2.36	24,874	41.28	60,256	2.13
2. ดุสิต	154	102	3,327	12,182	246	102	11,358	33,895	80	67	2.93	63,520	26.78	237,234	18.38
3. ทนองจอก	69	290	3,563	4,519	399	33	1,171	5,000	25	15	6.63	16,170	63.28	25,553	0.90
4. บางรัก	44	73	1,314	5,652	99	23	1,504	7,589	28	26	2.01	16,890	37.71	44,264	1.56
5. บางเขน	211	177	4,397	16,443	332	101	16,796	52,488	107	83	1.71	93,475	30.61	305,377	10.79
6. บางกะปิ	173	135	4,571	19,814	299	97	12,403	44,901	250	114	2.07	84,532	37.60	224,841	7.94
7. ปทุมวัน	79	33	1,818	6,001	100	81	2,268	9,403	22	22	2.16	20,280	32.94	61,558	2.17
8. ป้อมปราบ	27	151	1,657	6,629	124	15	1,441	7,967	19	38	2.94	18,624	36.81	50,591	1.79
9. พระโขนง	346	242	7,604	36,157	295	183	18,143	39,145	176	116	2.43	115,296	32.16	358,481	12.66
10. มีนบุรี	495	684	777	4,629	576	620	2,090	7,326	295	36	5.32	18,774	50.80	36,955	1.32
11. ลาดกระบัง	1,347	76	458	4,010	30	23	2,616	6,905	26	28	5.93	16,501	62.93	26,220	0.93
12. ยานนาวา	230	136	4,679	21,649	226	111	8,154	34,163	114	86	3.72	72,266	34.63	208,673	7.37
13. สัมพันธวงศ์	15	33	997	4,135	597	5	627	4,228	9	17	2.01	10,378	39.03	26,590	0.94
14. พญาไท	136	68	3,162	13,135	241	69	8,378	28,028	79	77	2.62	53,793	31.03	173,356	6.12
15. ธนบุรี	177	119	2,782	10,783	377	49	5,622	23,028	70	74	2.65	44,604	37.14	120,093	4.24
16. บางกอกใหญ่	34	134	1,642	5,901	147	24	4,358	11,927	30	36	2.19	24,783	40.25	61,575	2.17
17. ห้วยขวาง	70	82	2,403	11,918	158	62	6,842	21,972	78	52	3.54	45,245	30.43	148,667	5.25
18. คลองสาน	66	79	2,387	7,233	514	20	2,764	12,634	34	27	2.65	26,745	33.04	80,946	2.66
19. คลิ่งชัน	152	207	1,083	4,855	402	45	2,566	10,077	45	32	3.12	20,116	41.28	48,734	1.72
20. บางขุนเทียน	170	132	2,247	7,883	2,167	65	6,131	20,035	178	63	4.53	40,933	33.04	123,886	4.38
21. บางกอกน้อย	166	113	4,670	13,436	433	77	10,374	31,669	72	66	3.67	63,653	35.18	180,922	6.39
22. ภาษีเจริญ	127	132	2,570	8,552	2,359	94	6,872	22,429	90	59	4.62	45,412	37.27	121,833	4.30
23. ทนองแขม	427	176	945	3,011	1,246	27	2,472	7,374	23	29	5.25	16,604	56.28	29,503	1.04
24. ราชบุรีบูรณะ	56	252	1,765	5,247	1,054	46	3,000	15,459	61	38	3.13	27,954	37.20	75,142	2.65
รวม	4,776	3,706	63,557	241,001	12,042	2,024	140,190	480,233	1,690	1,278	3.08	981,222	34.65	2,831,250	100.00

ที่มา : ไทยรัฐ ฉบับวันเสาร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2528.